

จากความเป็นแม่สู่การค้นหาตัวตน: การเปรียบเทียบบทบาทผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่อง
Miss Granny ฉบับภาษาไทยและภาษาจีน

From Motherhood to the Search for Self-Identity: A Comparative Study of
 Women's Roles in the Thai and Chinese Versions of the Film *Miss Granny*

Yanmi Wang*, จันทร์สุตา ไชยประเสริฐ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email: alisalawang@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของตัวละครหญิงในภาพยนตร์เรื่อง *Miss Granny* ฉบับภาษาไทยและภาษาจีน โดยใช้การวิเคราะห์ตัวบทภาพยนตร์ภายใต้กรอบทฤษฎีสตรีนิยม ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงทั้งสองฉบับมีบทบาทหลัก 3 ด้าน ได้แก่ การดูแลความเรียบร้อยของบ้าน การสั่งสอนลูกหลาน และการสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของครอบครัว อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรมพบ 4 ด้าน ได้แก่ บทบาทในการดูแลและควบคุมครอบครัว อำนาจในครอบครัว การทำตามความฝัน และความคิดทางสังคม โดยฉบับไทยเน้นความอบอุ่น ความสัมพันธ์ และความสุขภายใน ส่วนฉบับจีนเน้นระเบียบ อำนาจ ความรับผิดชอบ และการยอมรับทางสังคม งานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าบทบาทของผู้หญิงไทยและจีนเป็นการผสมผสานระหว่างค่านิยมดั้งเดิมกับความเป็นสมัยใหม่

คำสำคัญ : บทบาทผู้หญิง ครอบครัว เปรียบเทียบ ภาพยนตร์

Abstract

This research article aims to compare the roles of female protagonists in the Thai and Chinese versions of *Miss Granny* through textual film analysis under the framework of feminist theory. The findings reveal that women in both versions share three main roles: maintaining household order, educating younger generations, and supporting family members, reflecting women's central position within the family. However, socio-cultural differences are found in four aspects: family care and control, family authority, pursuit of personal dreams, and social values. The Thai version

emphasizes warmth, emotional relationships, and inner happiness, while the Chinese version highlights discipline, authority, responsibility, and social recognition. This study reflects that the roles of Thai and Chinese women are a combination of traditional values and modernity, providing a clearer understanding of women's roles in different cultural contexts.

Keywords : Women's roles, family, comparison, movies.

บทนำ

ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการสะท้อนและสร้างความหมายทางสังคม วัฒนธรรม และอุดมการณ์ ภาพยนตร์ไม่ได้เป็นเพียงสื่อเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดค่านิยมและค่านิยมเกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อของสังคมในแต่ละยุคสมัย ภาพยนตร์สื่อสารข้อมูล และความคิดแสดงสถานที่ และแนวทางใช้ชีวิตแบบที่เราอาจไม่เคยคาดคิด ทั้งยังนำเสนอประสบการณ์และความรู้สึกที่เราพึงพอใจ (Bordwell & Thompson, 2017 p. 2)

ภาพยนตร์จากต้นฉบับเดียวกันเมื่อมีการผลิตใหม่ในบริบทสังคมวัฒนธรรมปลายทางที่แตกต่างกัน ภาพยนตร์จะมีการนำเสนอเนื้อหาเชิงสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะประเด็นด้านบทบาทผู้หญิง อาจมีทั้งส่วนที่คงเดิมและส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมปลายทาง ภาพยนตร์เรื่อง *Miss Granny* ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงสูงอายุที่มีโอกาสย้อนวัยกลับไปสู่วัยหนุ่มสาว ถูกนำไปสร้างใหม่ในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ในเรื่อง *20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น* (พ.ศ. 2559) และประเทศจีนในเรื่อง *重返二十岁* [Chóng fǎn èrshí suì] (ค.ศ. 2015) จึงเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจในการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้หญิงในบริบทต่างวัฒนธรรม

แม้ว่าภาพยนตร์เรื่อง *20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น* และ *重返二十岁* [Chóng fǎn èrshí suì] จะเป็นภาพยนตร์ที่สร้างนานแล้วถึง 10 ปี แต่ในยุคดิจิทัล ภาพยนตร์มีอิทธิพลผ่านการเผยแพร่บนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น TikTok ซึ่งเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมและสามารถทำให้ภาพยนตร์เข้าถึงผู้ชมได้ตลอดเวลา และทุกช่วงวัย ทำให้ภาพยนตร์หลายเรื่องแม้ออกฉายหลายปีแล้วถูกนำมาตีความใหม่ในบริบทสังคมร่วมสมัย ภาพยนตร์เรื่อง *20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น* และ *重返二十岁* [Chóng fǎn èrshí suì] ก็เช่นเดียวกันที่ปัจจุบันยังคงมีผู้ใช้นำฉากสำคัญจากภาพยนตร์มาตัดต่อและเผยแพร่บน TikTok อย่างต่อเนื่อง และได้รับความสนใจและการติดตามจากผู้ชมจำนวนมาก ดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2

ดั่งภาพที่ 1 ยอดการกดไลก์ภาพยนตร์เรื่อง

ที่มา: แอปพลิเคชัน TikTok ของไทย

ภาพที่ 2 ภาพยนตร์ฉบับจีน

ที่มา: แอปพลิเคชัน TikTok ของไทย

เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์นฉบับไทย ในปี 2024 เรื่อง 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] ฉบับจีน ในปี 2026

จากการทบทวนวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงในหลายมิติ ทั้งการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้หญิง เช่น เอกธิดา เสริมทอง (2551) ศึกษาเจตคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการโทรทัศน์ การศึกษาเกี่ยวกับ อัตลักษณ์ บทบาท และภาพแทนผู้หญิง เช่น Xiaomei Chen (2567) ศึกษาภาพลักษณ์ตัวละครหญิงชาวจีนและความสัมพันธ์กับสังคมวัฒนธรรมจีนในพระราชนิพนธ์แปลจากวรรณกรรมจีน ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วรรณิดา ศรีสุทธิ (2562) ศึกษาบทบาทและตัวตนของพนักงานหญิงในที่ทำงานงาน และ ละอองดาว จิตต์พิริยะการ (2562) หญิงม่าย: ภาพแทนนางเอกชายขอบในนวนิยายไทยร่วมสมัย นอกจากนี้ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการข้ามเวลาของตัวละครและโครงสร้างการเล่าเรื่องในสื่อบันเทิง เช่น Yang Chan (2566) ศึกษาภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ Jinlu Song (2566) ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์วัยรุ่นไทยจีน และ ยี่เจิน จู (2563) ศึกษากลวิธีการแตงนวนิยายแนวจินโบราณทะลุมิติของนักเขียนไทย โดยในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น (พ.ศ. 2559) และเรื่อง 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] (2015) มาเปรียบเทียบโครงสร้างการถ่ายทำ อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยดังกล่าวจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นผู้หญิงและสื่อบันเทิง แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบบทบาทของผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และ 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] โดยตรง

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ศึกษาด้านการสื่อสารภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้หญิงในภาพยนตร์ทั้งสองฉบับ โดยการวิเคราะห์ตัวบทภาพยนตร์ภายใต้กรอบแนวคิดสตรีนิยม เพื่อทำความเข้าใจความเหมือนและความแตกต่างของบทบาทผู้หญิงในบริบทสังคมไทยและจีน การศึกษาค้นคว้านี้จะช่วยให้เข้าใจถึงการสร้างความหมายเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในสื่อร่วมสมัย และเป็นแนวทางในการต่อยอดการศึกษาด้านสตรีนิยมและการวิเคราะห์สื่อในบริบทข้ามวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของตัวละครหญิงในภาพยนตร์เรื่อง Miss Granny ฉบับภาษาไทยและภาษาจีน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์เฉพาะตัวละครนางเอก 4 ตัวละคร ฉบับละ 2 ตัวละคร คือนางเอกที่ยังเป็นวัยรุ่นอายุและวัยรุ่นหลังกลับไปสู่วัย 20 ทั้งที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น (พ.ศ. 2559) และเรื่อง 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí sui] (ค.ศ. 2015) จากต้นฉบับเกาหลีเรื่อง Miss Granny (2014 ฉบับเกาหลี)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิเคราะห์ ทฤษฎีสตรีนิยมเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ โดยมองว่าสถานภาพของผู้หญิงในสังคมถูกกำหนดผ่านโครงสร้างอำนาจและค่านิยมทางสังคม (Humm, 1995,p 14) ซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับ สิทธิของผู้หญิง (Women's Rights) และ การปลดปล่อยผู้หญิง (Women's Emancipation) (Lerner, 1978,pp.3-5) นอกจากนี้ Beauvoir Simone de (1949,p.295) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้หญิงไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิง แต่ถูกทำให้เป็นผู้หญิง ซึ่งสะท้อนว่าบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวและสังคมเป็นผลจากการประกอบสร้างทางสังคม (social construction) มากกว่าธรรมชาติ

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดสตรีนิยม 2 แนวทางหลัก ได้แก่ สตรีนิยมเสรีนิยม (Liberal Feminism) คือ แนวคิดที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมกันทางเพศผ่านการปฏิรูปกฎหมาย สังคม และการศึกษา เพื่อให้ผู้หญิงมีสิทธิ เสรีภาพ และโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเท่าเทียมกับผู้ชาย โดยเน้นการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ เชื่อในเรื่องความสามารถของปัจเจกบุคคล และการปรับปรุงระบบจากภายในมากกว่าการปฏิวัติโครงสร้าง (ทางอีสาน, ม.ป.ป.) และสตรีนิยมสังคมนิยม (Socialist Feminism) คือ แนวคิดที่เชื่อว่าการกดขี่ผู้หญิงเกิดจากทั้งระบบทุนนิยมและระบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ร่วมกัน โดยมองว่าความไม่เท่าเทียมทางเพศไม่สามารถแก้ไขได้หากไม่รื้อถอนโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ผู้หญิงเสียเปรียบ ทั้งนี้ เน้นการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมในพื้นที่ส่วนตัวและสาธารณะไปพร้อมกัน (เซอร์ริสา อินทร์พิมพ์, 2567 น.338)

ทั้งนี้ภาพยนตร์ทั้งสองฉบับที่นำมาศึกษามีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการประพจน์ปฏิบัติของผู้หญิงที่แตกต่างกันตามช่วงวัยและบริบททางสังคม ผู้วิจัยจึงเลือกสองแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์บทบาทของตัวละคร เพื่อให้ได้ผลวิจัยเชิงเปรียบเทียบที่สามารถเข้าใจบทบาทของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น (พ.ศ. 2559) 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí sui] (ค.ศ. 2015) ได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ร่วมกับการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีภาพยนตร์ (Film Analysis) เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น (พ.ศ. 2559) และ 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí sui] (ค.ศ. 2015) ซึ่งเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสตรีนิยมเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

2. คัดเลือกเฉพาะตัวละครเอกฝ่ายหญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น (พ.ศ. 2559) และ 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] (ค.ศ. 2015) รวมทั้งสิ้น 4 ตัวละคร แบ่งเป็นเรื่องละ 2 ตัวละคร ได้แก่นางเอกในเป็นวัยสูงอายุและนางเอกในร่างวัยสาว ซึ่งเป็นผลจากการย้อนวัยกลับไปสู่วัย 20

3. ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของตัวละครเอกหญิงในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง ในด้านบทบาทการดูแลและควบคุมครอบครัว อำนาจภายในครอบครัว การทำตามความฝัน และความคิดทางสังคม

4. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจ รีเทิร์น และเรื่อง 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] พบบทบาทหลักของผู้หญิงไทยและจีน 3 ด้าน คือ 1) ดูแลความเรียบร้อยของบ้าน 2) สั่งสอนลูกหลาน และ 3) ให้การสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นบทบาทหลักเหมือนกันเพราะมีการดัดแปลงมาจากต้นแบบเรื่องเดียวกัน ส่วนความแตกต่างของผู้หญิงไทยและจีนโดยมีบริบททางสังคมวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดมี 4 ด้าน คือ 1) บทบาทในการดูแลและควบคุมครอบครัว 2) อำนาจในครอบครัว 3) การทำตามความฝัน และ 4) ความคิดทางสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทบาทหลักของผู้หญิงไทยและจีน ภาพยนตร์ฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาจีนต่างนำเสนอบทบาทหลักของผู้หญิงในฐานะแม่ ภรรยา และผู้ดูแลครอบครัว จากการศึกษาได้พบบทบาทหลักของผู้หญิงไทยและจีนในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และเรื่อง 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] ในฐานะแม่ ย่า และผู้ดูแลครอบครัว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ดูแลความเรียบร้อยของบ้านจากการศึกษาพบว่า ภาพยนตร์ทั้งฉบับไทยและฉบับจีน ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน ซึ่งครอบคลุมทั้ง การเตรียมอาหาร การดูแลสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว ไปจนถึงใส่ใจช่วยเตรียมรองเท้า ตลอดจนการควบคุมระเบียบในการใช้ชีวิตประจำวัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉบับภาษาไทย ย่าปานเป็นผู้ดูแลชีวิตประจำวันของสมาชิกในบ้าน ได้แก่ การเอาใจใส่ลูกชายอย่างใกล้ชิด การเตรียมอาหาร และ การดูแลความเรียบร้อยของบ้าน ฉากที่ย่าปานช่วยเช็ดรองเท้าและเตรียมความพร้อมให้ลูกชายก่อนออกไปทำงาน พร้อมกล่าวตักเตือนลูกสะใภ้ว่า “เมียภาษาอะไร สามีจะไปทำงานทำไมไม่รู้จักมาส่ง” (20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น) สะท้อนให้เห็นค่านิยมแบบดั้งเดิมของสังคมไทยที่กำหนดให้ภรรยา ต้องมีหน้าที่ดูแลสามีอย่างใกล้ชิด และถือเป็นความรับผิดชอบสำคัญของภรรยาในฐานะแม่บ้าน ยังสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของผู้หญิงสูงวัยในฐานะผู้ที่มีสิทธิในการตัดสินใจว่าอะไรถูกหรือผิด โดยเฉพาะในเรื่องงานบ้านและการดูแลครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สังคมมอบอำนาจให้แก่ผู้หญิงรุ่นแม่

ฉบับภาษาจีน เส้นเมิงจวินแสดงบทบาทแม่สามีที่ควบคุมครอบครัวของลูกชายเช่นเดียวกัน ผ่านการตักเตือนลูกสะใภ้เรื่องสุขภาพ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ “ถ้าเธอใส่ใจเรื่องกินบ้าง ร่างกายคงไม่อ้วนแบบนี้ โรคหัวใจอะไรนั่นนะจริง ๆ ก็เพราะขาดสารอาหาร” 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทการดูแลสมาชิกในครอบครัวของเส้นเมิงจวิน มีการตักเตือนลูกสะใภ้เรื่องการดูแลสุขภาพ โดยเป็นการเตือนให้ลูกสะใภ้ดูแลร่างกายของตนโดยทางอ้อม กล่าวได้ว่า เส้นเมิงจวินเป็นภาพแทนของผู้หญิงจีนที่มีอำนาจสูงในครอบครัว เป็นทั้ง

ผู้ดูแล ผู้ควบคุม และผู้ตัดสินความถูกต้อง แม้จะดูเหมือนมีอำนาจ แต่ในอีกด้านหนึ่งก็สะท้อนภาระของผู้หญิงที่ต้องรับผิดชอบต่อความสมบูรณ์ของครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

1.2 สั่งสอนลูกหลานและกำหนดบรรทัดฐานพฤติกรรม จากการศึกษาพบว่า เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และ重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí sui] ย่าปานและเส้นเมิงจวินมีบทบาทสำคัญในการสั่งสอนลูกหลาน และทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดบรรทัดฐานทางพฤติกรรม ศีลธรรม และความเหมาะสมภายในครอบครัว โดยเฉพาะในฐานะแม่และย่า ผู้หญิงสูงวัยไม่ได้เป็นเพียงผู้ดูแลด้านกายภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ถ่ายทอดค่านิยม และผู้ควบคุมความถูกต้องของสมาชิกในบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉบับภาษาไทย ย่าปานสั่งสอนลูกสะใภ้เกี่ยวกับการทำอาหาร และมีการวิจารณ์เรื่องแต่งกายของหลานสาว “จะใส่ปลาต้องรอน้ำเดือดก่อน บอกแล้วกี่ล้านครั้งก็ไม่เคยจำได้เลย สมอจืดๆ แค่นี้มันมีดิดหน่อย กางเกงจะสั้นไปถึงไหน” (20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น) สะท้อนให้เห็นว่า ตัวละครเอกฝ่ายหญิงในฉบับภาษาไทยมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้สั่งสอนและกำหนดบรรทัดฐานภายในครอบครัว โดยย่าปานไม่ได้เพียงทำหน้าที่ดูแลงานบ้านเท่านั้น แต่ยังถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตและค่านิยมดั้งเดิมให้แก่ลูกหลาน ผ่านการสอนลูกสะใภ้เรื่องการทำอาหารที่ถูกต้องตามแบบแผนครอบครัว และการตักเตือนหลานสาวเรื่องการแต่งกายที่เหมาะสมตามมุมมองของผู้ใหญ่

ส่วนในภาพยนตร์ฉบับภาษาจีน เส้นเมิงจวินแสดงบทบาทการสั่งสอนอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา ดังที่เธอตำหนิและประชดประชันลูกสะใภ้ว่า “จิตไม่ได้หมายความว่าไม่รักกินนะ นี่เธอก็แค่หาข้ออ้างเท่านั้นเอง มา ๆ ไม่ต้องทำแล้ว ฉันทำเอง ถ้าเธอใส่ใจเรื่องกินบ้าง ร่างกายคงไม่อ่อนแอแบบนี้ ดูลิ เธอยังสู้ฉันไม่ได้เลย โรคหัวใจอะไรนั่นนะ จริง ๆ ก็เพราะขาดสารอาหาร ถึงแม้ฉันเรียนมาไม่สูงเท่าแก แต่ฉันเลี้ยงลูกออกมาเป็นถึงศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย แล้วเธอล่ะ” 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí sui] จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ตัวละครเอกฝ่ายหญิงในฉบับภาษาจีนมีบทบาทเด่นชัดในฐานะผู้สั่งสอนและควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกภายในครอบครัว โดยเส้นเมิงจวินใช้คำพูดที่ตรงไปตรงมาและเข้มงวดในการตำหนิลูกสะใภ้ ทั้งในเรื่องการทำอาหาร การดูแลสุขภาพ และการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในฐานะแม่บ้านและสมาชิกของครอบครัว

กล่าวได้ว่า ผู้หญิงสูงวัยมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้สั่งสอนลูกหลานและผู้กำหนดบรรทัดฐานภายในครอบครัวอย่างชัดเจน โดยไม่ได้ทำหน้าที่เพียงดูแลสมาชิกในด้านร่างกายหรือการจัดการงานบ้านเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดค่านิยม ประสบการณ์ชีวิต และควบคุมความประพฤติของสมาชิกในครอบครัวให้เป็นไปตามความเหมาะสมของสังคม

1.3 ให้การสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว จากการศึกษาเรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และเรื่อง重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí sui] พบว่านางเอกทั้งในภาพยนตร์ฉบับภาษาไทยและภาษาจีนมีบทบาทสำคัญในการให้การสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในฐานะแม่และย่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในฉบับภาษาไทย ย่าปานแสดงบทบาทการสนับสนุนอย่างชัดเจนผ่านการดูแลลูกชายอย่างใกล้ชิด ฉากที่ย่าปานช่วยลูกชายเตรียมรองเท้าก่อนทำงาน ช่วยเตรียมอาหารในห้องครัวและสนับสนุนด้านการให้เงินแก่หลานชาย คำพูดว่า “1,000 พอใช้ไหมถ้าไม่พอบอกย่านะ” (20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น) สะท้อนให้เห็นว่าย่าปานสนับสนุนครอบครัวด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และความผูกพันอันเป็นลักษณะเด่นของครอบครัวไทย

ในฉบับภาษาจีนมีการแสดงออกถึงการสนับสนุนไม่แตกต่างคือ เส้นเมอจวินสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว ผ่านการดูแลสุขภาพ การจัดการอาหาร และการควบคุมวิถีชีวิตของลูกหลาน ดังเช่นเมื่อเป็นเวลาร้างงานของ หลานชาย ช่วยหลานชายล้างและยังให้เงินไปเล่นดนตรี แม้การแสดงออกจะมีลักษณะเข้มงวดและตรงไปตรงมา ดังว่า “หลานชายสุดที่รัก เต๋ียวย่าล้างเอง งานใคร ๆ ก็ล้างได้ แต่ร้องเพลงไม่ใช่ว่าทุกคนจะร้องได้” 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] พฤติกรรมของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในฉบับภาษาจีนมีบทบาทสำคัญในการให้การสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว ด้วยความเอาใจใส่และความปรารถนาดี นอกจากนี้ การยอมล้างจานแทนและการสนับสนุนให้ หลานชายได้ทำในสิ่งที่ตนรักอย่างการร้องเพลง ยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงสูงวัยในฐานะผู้ส่งเสริม ศักยภาพและความฝันของลูกหลาน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถเฉพาะตัวมากกว่าการยึดติดกับ หน้าที่ภายในบ้านเพียงอย่างเดียว

กล่าวได้ว่า การให้การสนับสนุนสมาชิกในครอบครัวสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของความมั่นคง ทางอารมณ์และการดำเนินชีวิตของครอบครัว แม้รูปแบบการแสดงออกจะแตกต่างกัน โดยไทยเน้นความอบอุ่นและ การดูแลเชิงอารมณ์ ส่วนจีนเน้นความรับผิดชอบและการสนับสนุนผ่านการควบคุมระเบียบ แต่ทั้งสองต่างสะท้อน บทบาทของผู้หญิงในฐานะผู้เสียสละและผู้ค้ำจุนครอบครัวอย่างชัดเจน โดยมีรายละเอียดเล็กน้อยที่แตกต่างกัน ดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ผลการวิจัยบทบาทหลักของผู้หญิงในครอบครัวไทยและจีน

ประเด็นที่พบ	20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น	重返二十岁 [CHÓNG FǎN ÈRSHÍ SUÌ]
ดูแลความเรียบร้อย ของบ้าน	ดูแลลูก หลาน เตรียมอาหาร และรักษา ความอบอุ่นในครอบครัว	ดูแลอาหาร สุขภาพ ควบคุมระเบียบภายใน บ้าน และกำหนดมาตรฐานการใช้ชีวิต
สั่งสอนลูกหลาน และกำหนดบรรทัด ฐานพฤติกรรม	สอนการใช้ชีวิต การทำอาหาร การแต่ง กาย และถ่ายทอดค่านิยมแบบดั้งเดิม	ตำหนิและควบคุมพฤติกรรมลูกหลาน เน้น ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และลำดับ อาวุโส
ให้การสนับสนุน สมาชิกใน ครอบครัว	สนับสนุนด้วยความรัก ความห่วงใย การ ปกป้อง และช่วยเหลือด้านการเงิน	สนับสนุนผ่านการดูแลสุขภาพ การช่วยแบ่ง เบาภาระ และส่งเสริมความสามารถของ ลูกหลาน

โดยสรุป พฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงทั้ง 3 ด้านสะท้อนกรอบสตรีนิยมที่ชี้ว่าผู้หญิงถูกกำหนดบทบาทให้เป็น ผู้ดูแลครอบครัว เป็นผู้ถ่ายทอดค่านิยมและควบคุมพฤติกรรม และเป็นผู้สนับสนุนศักยภาพของครอบครัว แม้จะมี อำนาจในครอบครัว แต่ยังคงอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของระบบปิตาธิปไตย

2. ความแตกต่างของผู้หญิงไทยและจีนทางสังคมวัฒนธรรม ผู้หญิงไทยและจีนมีความแตกต่างกันทาง สังคมวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนผ่านการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของตัวละครในภาพยนตร์ทั้ง 2 ฉบับ จากการศึกษา ความแตกต่างของผู้หญิงไทยและจีนทางสังคมวัฒนธรรมในเรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และเรื่อง 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] มี 4 ด้าน คือ 1) การดูแลและควบคุมครอบครัว 2) อำนาจในครอบครัว 3) การทำตามความฝัน และ 4) ความคิดทางสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การดูแลและควบคุมครอบครัว จากการศึกษาคำแตกต่างของผู้หญิงไทยและจีนทางสังคม

วัฒนธรรมในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และ 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] พบว่า การดูแลและควบคุมครอบครัวมีความแตกต่างกันเล็กน้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในฉบับภาษาไทย ย่าปานมีบทบาทเป็นผู้ดูแลครอบครัวผ่านความรัก เห็นได้จากฉากที่ย่าปานตัดสินใจย้ายไปอยู่ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้ลูกสะใภ้สบายใจ สุขภาพร่างกายจะดีขึ้น ก่อนไปมีการทำอาหารให้ลูกชายและหลานสาวรับประทาน พร้อมพูดกำชับว่า “กินเยอะ ๆ ต่อกินดูแลเขาให้ดีขึ้น” (20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น) พฤติกรรมและคำพูดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ค่านิยมของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับความอบอุ่น ความเกรงใจ และการรักษาความกลมกลืนภายในครอบครัว ผู้หญิงจึงทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ดูแลและผู้ประคับประคองความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ขณะที่ในภาพยนตร์ฉบับภาษาจีน เส้นเมิงจวินมีบทบาทเป็นผู้ดูแลครอบครัวในลักษณะที่เข้มงวดและชัดเจนมากกว่า ฉากก่อนย้ายไปอยู่ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเหมือนกัน เส้นเมิงจวินพาลูกชายและหลานสาวไปรับประทานอาหารเย็นในร้านอาหาร ลูกชาย: “พอเขาสุขภาพดีขึ้น ผมรีบไปรับแม่กลับมา” เส้นเมิงจวิน: “ดูแลเขาให้ดี ถ้ารอบหน้าแม่ของลูกเธอเป็นอะไรไป อย่ามาโทษฉันแล้วนะ” 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัฒนธรรมจีนให้ความสำคัญกับการคุ้ยเขี่ยเรื่องสำคัญบนโต๊ะอาหาร ความมีระเบียบวินัย และการเคารพผู้สูงอายุ ผู้หญิงสูงวัยสามารถใช้อำนาจในการกำหนดทิศทางของครอบครัวได้อย่างชัดเจน

เมื่อเปรียบเทียบทั้งฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาจีนจะเห็นว่า ผู้หญิงไทยเน้นการดูแลครอบครัวผ่านความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความเสียสละ ขณะที่ผู้หญิงจีนเน้นการควบคุมครอบครัวผ่านอำนาจ การกำกับ และการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน ฉบับภาษาไทยให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบและความอบอุ่นภายในบ้าน ส่วนฉบับภาษาจีนให้ความสำคัญกับระเบียบ ความรับผิดชอบ และการรักษาโครงสร้างของครอบครัว

กล่าวโดยสรุป ความแตกต่างด้านบทบาทในการดูแลและควบคุมครอบครัวสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมที่ต่างกันของไทยและจีนอย่างชัดเจน โดยสังคมไทยเน้นความสัมพันธ์เชิงอารมณ์และความกลมกลืนในครอบครัว ส่วนสังคมจีนเน้นลำดับชั้น อำนาจ และความรับผิดชอบเชิงโครงสร้าง แม้ผู้หญิงทั้งสองสังคมจะมีบทบาทสำคัญในฐานะศูนย์กลางของครอบครัวเหมือนกัน แต่รูปแบบของการแสดงบทบาทกลับสะท้อน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างเด่นชัด

2.2 อำนาจในครอบครัว จากการศึกษอำนาจของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และ 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] พบว่า ในภาพยนตร์ทั้งฉบับภาษาไทยและจีน

บทบาทของตัวละครเอกฝ่ายหญิงไม่ได้สะท้อนเพียงหน้าที่ของการเป็นแม่ หรือ ย่าเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงอำนาจในครอบครัวที่เกิดจากความรับผิดชอบ ความเสียสละ และการตัดสินใจเพื่อสมาชิกในบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉบับภาษาไทย ฉากที่ย่าปานอยู่ในรูปร่างวัย 20 เมื่อหลานชายประสบอุบัติเหตุต้องการกรู๊ปเลือดพิเศษ ซึ่งในครอบครัวมีเฉพาะย่าปานกับหลานชาย ถ้าให้เลือดกับหลานชายก็จะกลับมาเป็นหญิงในรูปร่างผู้สูงวัยเหมือนเดิม ลูกชาย: “แม่ไปใช้ชีวิตของแม่เถอะครับ แม่อย่าทำอะไรให้ลูกเลย ๆ อย่างผมอีกเลย ปุ่มเป็นลูกผม ผมจะทำทุกวิถีทางช่วยลูกผมเอง แม่ไปเถอะ” ย่าปาน: “แถมจะให้ฉันไปไหน ทำไมแกชอบไล่ฉันอยู่เรื่อย ต่อกันต้องตายและเกิดใหม่สักกี่ครั้ง ฉันก็จะทำเหมือนเดิม เพราะว่าสิ่งที่ฉันอยากเป็นมากที่สุดก็คือเป็นแม่ของแก” (20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น) จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า แม้มีโอกาสได้ใช้ชีวิตเพื่อตนเองอีกครั้ง แต่เมื่อหลานชายประสบอุบัติเหตุและ

ต้องการเลือดพิเศษ ย่าปานกลับเลือกเสียสละโอกาสของตนเองเพื่อช่วยหลาน ซึ่งหมายถึงการกลับไปเป็นหญิงชราอีกครั้ง อีกประการหนึ่งยังสะท้อนให้เห็นว่า อำนาจของผู้หญิงไทยไม่ได้อยู่ที่การควบคุมหรือการสั่งการโดยตรง แต่อยู่ที่บทบาทของความเป็นแม่ การเสียสละ และความรักที่มีต่อครอบครัว

ขณะที่ในฉบับภาษาจีน ฉากเดียวกัน ลูกชายกลับเป็นฝ่ายที่แสดงความรักความกตัญญู ส่วนแม่กลับมีคำพูดที่เข้มแข็งมั่นคงขาดการสื่อสารทางอารมณ์ ดังบทสนทนาว่า เส้นเมิงจวิน: “ไปให้เลือดเถอะ” ลูกชาย: “อย่ากลับมาที่บ้านหลังนี้อีกเลย อย่าแต่งงานกับผู้ชายอายุสั้นคนนั้น อย่ามีลูกอกตัญญูคนนี้เลย ถ้าชีวิตเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง อย่าตัดสินใจแบบเดิมอีกเลย คุณไปเถอะ ลูกของผม ผมจะช่วยเอง” เส้นเมิงจวิน: “เป็นไปไม่ได้ ถ้าชีวิตของเธอเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ฉันก็จะเลือกเหมือนเดิม เพราะแบบนี้ ฉันถึงจะได้เป็นแม่ของแก และแกถึงจะได้เป็นลูกของฉัน” 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì]

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อำนาจของผู้หญิงจีนไม่ได้อยู่เพียงในบทบาทของการควบคุมหรือการสั่งการภายในครอบครัวเท่านั้น แต่ยังอยู่ในความรับผิดชอบที่ลึกซึ้งต่อสถานะของความเป็นแม่และการตัดสินใจเพื่อครอบครัว แม้ลูกชายจะพยายามผลักดันและบอกให้เธอไปใช้ชีวิตของตนเอง แต่เส้นเมิงจวินยังคงยืนยันบทบาทของตนในฐานะแม่อย่างหนักแน่น แสดงให้เห็นว่าความเป็นแม่ในสังคมจีนไม่ใช่เพียงหน้าที่ แต่เป็นอัตลักษณ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากชีวิตได้ คำพูดของลูกชาย ยังสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของสังคมจีนที่ให้ความสำคัญกับความกตัญญู การเสียสละของแม่ และความรับผิดชอบต่อครอบครัว ผู้หญิงสูงวัยจึงมีอำนาจในฐานะผู้สร้างและรักษาครอบครัวให้มั่นคง

กล่าวได้ว่า ความแตกต่างด้านอำนาจในครอบครัวสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยสังคมไทยให้อำนาจแก่ผู้หญิงผ่านความสัมพันธ์และความเสียสละ ขณะที่สังคมจีนให้อำนาจแก่ผู้หญิงผ่านหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสถานะทางครอบครัว แม้ทั้งสองสังคมจะมองผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของบ้านเหมือนกัน แต่รูปแบบของอำนาจกลับสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด

2.3 การทำตามความฝัน จากการศึกษาการทำตามความฝันของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจ รีเทิร์น และ 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] พบว่าการทำตามความฝันเป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนการเปลี่ยนผ่านของผู้หญิงจากบทบาทเดิมในฐานะแม่ ย่า และผู้ดูแลครอบครัว ไปสู่การกลับมาค้นหาตัวตนและคุณค่าของตนเองอีกครั้ง โดยการย้อนวัยทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่เปิดโอกาสให้ตัวละครหญิงได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ และกลับไปเติมเต็มความฝันที่เคยถูกละทิ้งในอดีต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในฉบับภาษาไทย ย่าปานกลับไปสู่วัย 20 ปีเริ่มมีโอกาสดำเนินชีวิตเพื่อตนเอง มีการทำตามความฝันในอดีต คือการเป็นนักร้อง ดังฉากที่ย่าปานคุยกับลุงหลี่ ว่า “ฉันอยากไปร้องเพลง เองก็รู้ใช่ไหมว่าฉันอยากเป็นนักร้อง สมัยก่อนพ่อฉันก็ไม่อนุญาต ตอนนี้ได้กลับมาเป็นสาวอีกครั้ง ฉันจะไปตามฝัน ” (20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจ รีเทิร์น) คำพูดของตัวละครสะท้อนให้เห็นว่า การทำตามความฝันของผู้หญิงไทยมีความเชื่อมโยงกับการแสวงหาความสุขส่วนตัว การเยียวยาความรู้สึกในอดีต และการสร้างสมดุลระหว่างตนเองกับครอบครัว มากกว่าการแสวงหาชื่อเสียงหรือความสำเร็จในระดับสังคม พื้นที่สาธารณะ เช่น เวทีร้องเพลง จึงเป็นพื้นที่ของการปลดปล่อยทางอารมณ์และการค้นพบคุณค่าของตนเอง

ฉบับภาษาจีน เส้นเมิงจวินสู่วัย 20 ปีภายใต้ชื่อเมิ่งลี่จวินก็ได้กล่าวถึงความฝันของตนเช่นเดียวกันและยังแสดงให้เห็นสภาพสังคมด้วยว่า “ฉันอยากไปร้องเพลงบนเวทีที่ใหญ่กว่านี้ สมัยก่อนที่ยังเป็นสาวฉันอยากร้องเพลง

มาก แต่สมัยนั้นจะไปร้องที่ไหนได้ละ ตอนนี้อยู่สมัยมันดีขึ้นแล้ว ก็มีคนยอมฟังแล้วด้วย 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การทำตามความฝันของผู้หญิงจีนมีความเชื่อมโยงกับการแสวงหาความสำเร็จ การยืนยันคุณค่าของตนเอง และการได้รับสถานะทางสังคม พื้นที่สาธารณะ เช่น เวทีการแสดงและวงการบันเทิง จึงเป็นพื้นที่แห่งการแข่งขัน การพิสูจน์ศักยภาพ และการสร้างตัวตนใหม่ในสังคมสมัยใหม่

กล่าวได้ว่า ความแตกต่างด้านการทำตามความฝันคือ แม้ผู้หญิงไทยและจีนจะต่างพยายามก้าวออกจากบทบาทดั้งเดิมของความเป็นแม่และผู้ดูแลครอบครัวเหมือนกัน แต่เส้นทางของการสร้างตัวตนกลับแตกต่างกันตามบริบททางวัฒนธรรม โดยสังคมไทยเน้นความสุขภายใน การเฝ้ายามทางอารมณ์ และความสมดุลของชีวิต ส่วนสังคมจีนเน้นความสำเร็จภายนอก การพิสูจน์ตนเอง และการได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมเสรีนิยม (Liberal Feminism) ที่มองว่าผู้หญิงควรมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกเส้นทางชีวิตของตนเอง ไม่ถูกจำกัดอยู่เพียงบทบาทภายในครอบครัว

2.4 ความคิดที่มีต่อสังคม จากการศึกษาความคิดทางสังคมของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจ รีเทิร์น และ 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] พบว่าความคิดทางสังคม มีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดบทบาทของผู้หญิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉบับภาษาไทย ฉากฉลองหลังวงดนตรีได้ขึ้นไปร้องเพลงบนเวที มีการไปส่วนสนุกกัน เมื่อลู่งชื่อเป็นห่วงนางเอก นางได้ตอบไปว่า “นี่มาเล่นน้ำ ไม่ได้ไปรบ แล้วไม่ต้องไปห่วงคนอื่น ห่วงตัวเองเถอะ” (20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น) สะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตไม่จำเป็นต้องเต็มไปด้วยการต่อสู้หรือแรงกดดันจากสังคม แต่ควรให้ความสำคัญกับการดูแลตนเอง การใช้ชีวิตอย่างสบายใจ และการอยู่กับปัจจุบัน ขณะเดียวกันยังสะท้อนค่านิยมของสังคมไทยที่เน้นความพอดี ความอบอุ่น และการรักษาความกลมกลืนของความสัมพันธ์มากกว่าการแข่งขันเพื่อสถานะหรือชื่อเสียง พื้นที่สาธารณะ เช่น เวทีการร้องเพลง จึงไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่ของการแสดงความสามารถ แต่เป็นพื้นที่ของการปลดปล่อยทางอารมณ์ การเฝ้ายามความรู้สึกในอดีต และการกลับมาค้นพบคุณค่าของตนเองอีกครั้ง

ฉบับภาษาจีน ฉากเดียวกัน มีการไปเลี้ยงฉลองเหมือนกัน แต่ต่างกันจากฉาก ฉบับจีนไปร้านร้องเพลง ซึ่งมีกลุ่มชายหนุ่มเข้ามาหาเรื่อง นางเอกได้พูดไปว่า “ เธอเคยเป็นทหารไหม เคยจับปืนจริงไหม เคยขับรถถังไหม แค่นี้จริงยังไม่เคยจับเลยใช่ไหม คนนี้เขาเคยเป็นกองปืนใหญ่ภาคสนามระดับวีรชน ได้รับเหรียญกล้าหาญชั้นหนึ่ง เธออย่ามาทำเป็นอวดเก่ง ทูบขวดโซว้อะไรอยู่ตรงนี้ ถ้าเก่งจริงก็ไปปกป้องชาติสิ” 重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì] จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความคิดทางสังคมของผู้หญิงจีนให้ความสำคัญกับความสามารถ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการพิสูจน์คุณค่าของตนเองผ่านความสำเร็จในระดับสังคม คำพูดของเมิ่งหลี่จวินที่ว่า “ถ้าเก่งจริงก็ไปปกป้องชาติสิ” ได้แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จไม่ได้ถูกวัดเพียงจากความสุขส่วนตัว แต่ต้องเชื่อมโยงกับการสร้างประโยชน์ต่อสังคม เกียรติยศ และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างชัดเจน การอ้างถึงการเป็นทหาร การจับปืนจริง การขับรถถัง และการได้รับเหรียญกล้าหาญชั้นหนึ่ง สะท้อนวัฒนธรรมจีนที่ให้ความสำคัญกับลำดับชั้นทางสังคม ความมีวินัย และการยอมรับจากสังคมผ่านผลงาน

สรุป ความแตกต่างด้านความคิดทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้หญิงไทยและผู้หญิงจีนคือ ผู้หญิงไทยให้ความสำคัญกับความสุขภายใน ความเรียบง่ายของชีวิต และความสมดุลทางอารมณ์ มากกว่าการแข่งขันหรือการแสวงหาความสำเร็จในระดับสังคม พื้นที่สาธารณะจึงเป็นพื้นที่ของการเฝ้ายาม การค้นหาตัวตน และการใช้ชีวิตอย่าง

มีความสุข ส่วนผู้หญิงให้ความสำคัญกับความสามารถ การพิสูจน์ตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการได้รับการยอมรับจากสังคม พื้นที่สาธารณะจึงเป็นพื้นที่ของการแข่งขัน การสร้างคุณค่า และการยืนยันสถานะทางสังคม ซึ่งสะท้อนแนวคิดสตรีนิยมสังคมนิยม (Socialist Feminism) ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงยังต้องต่อกรกับโครงสร้างสังคมที่ให้ความสำคัญกับสถานะ ความสำเร็จ และบทบาทต่อส่วนรวม จึงแสดงให้เห็นว่าภาพแทนของผู้หญิงยุคใหม่ในสังคมเอเชียเป็นการผสมผสานระหว่างอิสรภาพส่วนบุคคลกับค่านิยมดั้งเดิมทางสังคมอย่างชัดเจนดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ผลการวิจัยความแตกต่างของผู้หญิงไทยและจีนทางสังคมวัฒนธรรม

ประเด็นที่พบ	20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น	重返二十岁 [Chóng fǎn èrshí suì]
บทบาทในการดูแลและควบคุมครอบครัว	ความรัก ความอบอุ่น ความเกรงใจ และการรักษาความกลมกลืนภายในบ้าน	อำนาจ ความเข้มงวด ระเบียบวินัย และการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน
อำนาจในครอบครัว	อำนาจเชิงอ้อมผ่านความเป็นแม่ ความเสียสละ ความรัก และความผูกพันทางอารมณ์	อำนาจเชิงโครงสร้างผ่านหน้าที่ ความรับผิดชอบ สถานะของแม่ และการตัดสินใจที่สมาชิกต้องยอมรับ
การทำตามความฝัน	ความสุขส่วนตัว การเฝ้ายาวอดีต และการสร้างสมดุลระหว่างตนเองกับครอบครัว	ความสำเร็จ การพิสูจน์ตนเอง และการได้รับการยอมรับทางสังคม
ความคิดทางสังคม	ความพอดี ความสุขภายใน ความเรียบง่าย และความสัมพันธ์ที่อบอุ่นมากกว่าการแข่งขัน	ความสามารถ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การแข่งขัน และการสร้างสถานะทางสังคม

โดยสรุป พฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงทั้ง 4 ประเด็นสะท้อนกรอบสตรีนิยม (Feminism) อย่างชัดเจน กล่าวคือ ความแตกต่างด้านการดูแลครอบครัวและอำนาจในบ้านเชื่อมโยงกับสตรีนิยมเชิงโครงสร้างและสังคมนิยมที่ชี้ให้เห็นอิทธิพลของวัฒนธรรมและระบบปิตาธิปไตย ขณะที่การทำตามความฝันสะท้อนสตรีนิยมเสรีนิยมที่เน้นสิทธิและการเลือกชีวิตของผู้หญิง และความคิดทางสังคมแสดงให้เห็นการต่อกรระหว่างอัตลักษณ์ส่วนบุคคลกับความคาดหวังของสังคม ดังนั้น ตัวละครเอกหญิงจึงเป็นทั้งผู้ถูกกำหนดและผู้ต่อรองอำนาจภายใต้บริบทไทย-จีนที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่อง 20 ใหม่ ยูเทิร์นวัย หัวใจรีเทิร์น และ 重返二十岁 พบว่า ภาพยนตร์ไม่ได้เป็นเพียงสื่อบันเทิง แต่เป็นพื้นที่ทางวาทกรรมที่สะท้อนบทบาทและความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้หญิง สอดคล้องกับแนวคิดของ Bordwell & Thompson (2017) ที่มองว่าภาพยนตร์เป็นสื่อในการถ่ายทอดความหมายทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้หญิงทั้งสองฉบับถูกนำเสนอในฐานะแม่ ย่า และศูนย์กลาง

ของครอบครัว โดยมีบทบาทหลักในการดูแลบ้าน สอนลูกหลาน และสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว สอดคล้องกับแนวคิดของ Simone de Beauvoir (1949) และสตรีนิยมสังคมนิยม (Socialist Feminism) ที่ชี้ว่าบทบาทผู้หญิงถูกสร้างขึ้นผ่านโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณิดา ศรีสุทธิ์ (2562) ที่พบว่าผู้หญิงในบริบทการทำงานยังคงถูกคาดหวังให้รับผิดชอบทั้งบทบาทในครอบครัวและหน้าที่ทางสังคม ซึ่งสะท้อนภาระซ้อนทับของผู้หญิงในหลายมิติอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างสะท้อนชัดในด้านการใช้อำนาจ การทำตามความฝัน และความคิดทางสังคม โดยฉบับไทยเน้นความรัก ความอบอุ่น ความเสียสละ และความสุภาพใน ขณะที่ฉบับจีนเน้นอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสำเร็จทางสังคม ส่วนการย้อนวัยสะท้อนการกลับมาค้นหาตัวตนและสิทธิในการเลือกชีวิตของผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมเสรีนิยมที่เน้นเสรีภาพและโอกาสในการกำหนดชีวิตตนเอง และยังสอดคล้องกับงานของ Yang Chan (2566) ที่เผยให้เห็นว่าการเล่าเรื่องแบบข้ามเวลาในสื่อบันเทิงเปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงได้ต่อรองอัตลักษณ์และบทบาทของตนในสังคมสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีบทบาทหลากหลายมากขึ้น ทั้งในครอบครัวและสังคม พร้อมทั้งส่งเสริมสื่อให้นำเสนอภาพผู้หญิงอย่างเท่าเทียมและลดอคติทางเพศ
2. ควรศึกษาสื่อและบริบทข้ามวัฒนธรรมที่หลากหลายขึ้น รวมถึงมุมมองของผู้ชม และประยุกต์ใช้ทฤษฎีสตรีนิยมหลายแนวเพื่อเพิ่มความลึกซึ้งในการวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- เชอริศา อินทร์พิมพ์. (2567). แนวคิดความเป็นแม่กับปิตาธิปไตยทุนนิยม: แม่ในสังคมไทย. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20 (1), 333–358.
- เอกธิดา เสริมทอง. (2551). เจคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการโทรทัศน์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- ทางอีสาน. (ม.ป.ป.). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดสตรีนิยม นักคิดสตรีนิยม และสตรีนิยมสายต่าง ๆ*. สืบค้นจากเว็บไซต์
- ยี่ฉิน จู. (2563). *กลวิธีการแตงนวนิยายแนวจินโอบราณทะเลลุมิตของนักเขียนไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ละอองดาว จิตต์พิริยะการ. (2562). *หญิงม่าย: ภาพแทนนางเอกชายขอบในนวนิยายไทยร่วมสมัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วรณิดา ศรีสุทธิ์. (2562). *บทบาทและตัวตนของพนักงานหญิงในที่ทำงาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- Beauvoir, S. de. (1949). *The Second Sex*. Paris: Gallimard.
- Bordwell, D., Thompson, K., & Smith, J. (2017). *Film Art: An Introduction* (11th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Humm, M. (1995). *The Dictionary of Feminist Theory*. Ohio: Ohio State University Press.

Jinlu Song. (2566). วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์วัยรุ่นไทย-จีน.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.

Lerner, G. (1978). *The Creation of Patriarchy*. New York: Oxford University Press.

Yang Chan. (2566). ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551–2566. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.

Xiaomei Chen. (2567). ศึกษาภาพลักษณ์ตัวละครหญิงชาวจีนและความสัมพันธ์กับสังคมวัฒนธรรมจีนในพระราช

นิพนธ์แปลจากวรรณกรรมจีน ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

